

Dosarul nr. 2ra-1640/21

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. A. Ciubotaru)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Panov, I. Țurcan, L. Pruteanu)

DECIZIE

22 decembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Ala Cobăneanu
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru
Dumitru Mardari
Mariana Pitic

examinând recursul declarat de către Andrei Racu,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Andrei Racu
împotriva Inspectoratului național de securitate publică, Inspectoratului General al
Poliției, Ministerului Afacerilor Interne și lui Igor Ursu cu privire la repararea
prejudiciului material și moral,

împotriva deciziei din 08 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost
respins apelul declarat de către Andrei Racu și a fost menținută hotărârea din 20 iulie
2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

constată:

La 04 martie 2019 Andrei Racu a depus cerere de chemare de chemare în
judecată împotriva Inspectoratului Național de Patrulare, în prezent Inspectoratul
național de securitate publică și lui Igor Ursu cu privire la repararea prejudiciului
material și moral.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, prin decizia agentului
constatator din cadrul Inspectoratului Național de Patrulare al IGP, Igor Ursu din 29
septembrie 2016 a fost tras la răspundere contravențională și a fost sancționat în
temeiul art. 225 alin. (1) din Codul contravențional cu amendă în mărime de 100 u.c.
pentru faptul că, la 29 septembrie 2016, aproximativ ora 11.00, aflându-se în
mun.Chișinău, str. Calea Basarabiei, la volanul automobilului de model xxxx, a
parcat automobilul, blocând intenționat artera de transport, ceea ce a provocat
perturbarea funcționării normale a transportului auto.

A menționat că, a contestat cu procesul-verbal cu privire la contravenție și
decizia agentului constatator din 29 septembrie 2016 în instanța de judecată.

A susținut că, prin hotărârea din 15 septembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău,
sediul Rîșcani a fost admisă contestația și au fost declarate nule procesul-verbal cu
privire la contravenție nr. MAI03486683 din 29 septembrie 2016 și decizia agentului
constatator, prin care a fost sancționat cu amendă în mărime de 100 u. c. pentru
comiterea contravenției prevăzute la art. 225 alin. (1) din Codul contravențional, cu

încetarea procesului contravențional din motivul nulității procesului-verbal cu privire la contravenție.

A afirmat că, prin decizia din 28 noiembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău a fost respins recursul declarat de către agentul constatator și a fost menținută hotărârea primei instanțe.

Consideră că, prin acțiunile agentului constatator din cadrul Inspectoratului National de Patrulare, Igor Ursu, i-a fost cauzat un prejudiciu material și moral considerabil.

A notat că, prejudiciul material este compus din cheltuielile și pierderile suportate în legătură cu examinarea cauzei contravenționale de către instanțele judecătorești (deplasarea la sediul instanței de judecată, formarea documentelor, xerox, timpul pierdut).

A solicitat încasarea în mod solidar de la pârâți a sumei de 900 de lei, cu titlu de prejudiciu material, a sumei de 50000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral și a cheltuielilor de judecată.

La 18 februarie 2020 Andrei Racu a depus cerere de concretizare a pretențiilor, solicitând atragerea în proces a Inspectoratului General al Poliției și a Ministerului Afacerilor Interne în calitate de copârâți și încasarea în mod solidar de la Inspectoratul național de securitate publică, Inspectoratul General al Poliției, Ministerul Afacerilor Interne și Igor Ursu a sumei de 900 de lei, cu titlu de prejudiciu material, a sumei de 50000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral și a cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 20 iulie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru a fost respinsă acțiunea depusă de către Andrei Racu ca fiind neîntemeiată.

La 29 iulie 2020 Andrei Racu a declarat apel nemotivat, iar la 14 decembrie 2020 a declarat apel motivat împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

Prin decizia din 08 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de către Andrei Racu și a fost menținută hotărârea primei instanțe.

La 10 septembrie 2021 Andrei Racu a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri cu privire la admiterea acțiunii.

În motivarea recursului a indicat că, decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe sunt neîntemeiate și ilegale, deoarece instanțele judecătorești nu au aplicat legea care trebuia să fie aplicată și au interpretat eronat legea.

A menționat că, instanțele judecătorești nu au aplicat prevederile art. 384 alin.(2) lit. u) din Codul contravențional în coroborare cu art. 6, 13 și 41 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

A susținut că, instanțele judecătorești, examinând cauza, au interpretat eronat prevederile art. 1398 alin. (1) și (2) și 1422 din Codul civil (în redacția până la 01 martie 2019).

Prin referința depusă la 06 octombrie 2021 Ministerul Afacerilor Interne, reprezentat de către Lilia Modîrca, a solicitat respingerea recursului.

Prin referința depusă la 07 octombrie 2021 Inspectoratul General al Poliției și Inspectoratul național de securitate publică, reprezentați de către Serghei Teleba, au solicitat declararea recursului ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 440 alin. (2) Codul de procedură civilă, completul din 3 judecători prin încheierea din 08 decembrie 2021 a considerat recursul admisibil și a dispus examinarea fondului de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe și pronunțarea unei noi hotărâri cu privire la admiterea parțială a acțiunii din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

În conformitate cu art. 432 alin. (2) lit. c) CPC, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească a interpretat în mod eronat legea.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) CPC, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Pe parcursul judecării cauzei s-a constatat că, la 29 august 2016, aproximativ ora 11:00, Andrei Racu, aflându-se în mun. Chișinău, str. Calea Basarabiei, la volanul automobilului de model xxxx, a parcat automobilul, blocând intenționat arterele de transport, ceea ce a provocat perturbarea funcționării normale a transportului, ignorând prevederile pct. 70 din Regulamentul circulației rutiere.

Conform procesului-verbal cu privire la contravenție nr. MAI03486683 din 29 septembrie 2016, Andrei Racu a fost recunoscut vinovat de comiterea contravenției prevăzute de art. 225 alin. (1) din Codul contravențional, fiindu-i aplicată amendă în mărime de 100 de unități convenționale, ceea ce constituie 1200 de lei.

Nefiind de cu procesul-verbal cu privire la contravenție și decizia agentului constator din 29 septembrie 2016, Andrei Racu a depus contestație împotriva acestor.

Ca urmare, prin hotărârea din 15 septembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, a fost admisă contestația depusă de către Andrei Racu și au fost declarate nule procesul-verbal cu privire la contravenție nr. MAI03486683 din 29

ianuarie 2016 și decizia agentului constatator, cu încetarea procesului contravențional privind acuzarea lui Andrei Racu de comiterea contravenției prevăzute de art. 225 alin. (1) din Codul contravențional din motivul nulității procesului-verbal cu privire la contravenție.

Prin decizia din 08 noiembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins ca nefundat recursul declarat de către reprezentantul agentului constatator, Grigore Untila și a fost menținută hotărârea primei instanțe.

Înaintând prezenta cerere de chemare în judecată, care pe parcursul examinării cauzei a fost concretizată, Andrei Racu a solicitat încasarea în mod solidar de la Inspectoratul național de securitate publică, Inspectoratul General al Poliției, Ministerul Afacerilor Interne și Igor Ursu a sumei de 900 de lei, cu titlu de prejudiciu material, a sumei de 50000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral și a cheltuielilor de judecată.

Prima instanță, fiind investită cu judecarea prezentei cauze, a ajuns la concluzia netemeinicii acțiunii.

Ulterior, instanța de apel, fiind investită cu judecarea apelului declarat de către Valentin Luca, a ajuns la concluzia netemeinicii acestuia, menținând hotărârea primei instanțe, pe care a considerat-o întemeiată și legală.

Instanțele judecătorești au reținut că, în speță nu se întrunesc temeiurile legale de intervenire a răspunderii pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile sau inacțiunile ilicite ale autorității competente să constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională, deoarece în privința lui Andrei Racu au fost efectuate acțiuni procesuale în cadrul unui proces contravențional, acțiuni de documentare și cercetare a unei posibile contravenții săvârșite, colaboratorii Inspectoratului Național de Patrulare al IGP având acest drept și fiind obligați să investigheze asemenea cazuri, acțiunile acestora neputând fi calificate drept acțiuni ilicite, iar anularea procesului-verbal contravențional reprezintă o satisfacție echitabilă.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții de Supreme de Justiție, analizând materialele anexate la dosar, în coraport cu legislația în vigoare ce guvernează raportul juridic litigios, constată că, instanțele judecătorești au interpretat eronat normele de drept material și au dat o apreciere greșită materialului probator anexat la dosar, fapt ce a dus la soluționarea greșită a cauzei.

În susținerea opiniei enunțate, instanța de recurs reține că, conform art. 384 alin. (2) lit. u) și (3¹) din Codul contravențional, persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional are dreptul să ceară și să primească despăgubiri pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile sau inacțiunile ilicite ale autorității competente să constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională. Dreptul prevăzut la alin. (2) lit. u) se oferă doar în cazul în care prin hotărâre judecătorească definitivă s-a constatat caracterul ilicit al acțiunilor sau al inacțiunilor autorității competente să constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională.

Din sensul normelor de drept citate rezultă că, persoana în privința căreia a fost pornit proces contravențional are dreptul de a cere despăgubiri pentru prejudiciul cauzat doar în cazul în care prin hotărâre judecătorească definitivă s-a constatat caracterul ilicit al acțiunilor sau inacțiunilor autorității competente să

constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională.

La caz, se reține că, odată ce instanțele de judecată au anulat procesul-verbal cu privire la contravenție nr. MAI03486683 din 29 septembrie 2016 și decizia agentului constator și a încetat procesul contravențional, constatând caracterul ilicit al acțiunilor agentului constator al Inspectoratului național de patrulare al IGP la întocmirea procesului-verbal enunțat, Andrei Racu poate pretinde repararea prejudiciului material și moral prin prisma art. 384 alin. (2) lit. u) din Codul contravențional.

Astfel, conform art. 14 alin. (1) și (2) din Codul civil (în redacția până la 01 martie 2019), persoana lezată într-un drept al ei poate cere repararea integrală a prejudiciului cauzat astfel. Se consideră prejudiciu cheltuielile pe care persoana lezată într-un drept al ei le-a suportat sau urmează să le suporte la restabilirea dreptului încălcat, pierderea sau deteriorarea bunurilor sale (prejudiciu efectiv), precum și beneficiul neobținut prin încălcarea dreptului (venitul ratat).

Iar, conform art. 383 alin. (3) din Codul contravențional, persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional se repune în dreptul de care a fost privată și ei i se repară cheltuielile suportate în proces dacă, prin hotărâre definitivă, este declarată nevinovată sau răspunderea sa contravențională este înlăturată, cu excepția cazului de amnistie.

Din materialele dosarului rezultă că, Andrei Racu, solicitând repararea prejudiciului material în sumă de 900 de lei, care, după cum a invocat, este compus din cheltuieli suportate în legătură cu examinarea cauzei contravenționale (deplasarea la sediul instanței de judecată, formarea documentelor, xerox, timpul pierdut), nu a prezentat probe pertinente și veridice în acest sens.

Prin urmare, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a respinge pretenția recurentului cu privire la repararea prejudiciului material.

La caz, prin cererea de chemare în judecată, Andrei Racu, pe lângă repararea prejudiciului material, a mai solicitat și repararea prejudiciului moral în sumă de 50000 de lei.

Astfel, conform art. 1422 alin. (1) din Codul civil (în redacția până la 01 martie 2019), în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (suferințe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de legislație, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin echivalent bănesc.

Conform art. 1423 din Codul civil (în redacția până la 01 martie 2019), mărimea compensației pentru prejudiciul moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate. Caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al persoanei vătămate.

Respectiv, fiecare persoană, care pretinde că a suferit, este în drept să-și estimeze prejudiciul adus, dar numai instanța de judecată este împuternicită de lege să aprecieze cuantumul prejudiciului moral, conducându-se de noțiunea reparării rezonabile, de circumstanțele cazului concret, de personalitatea părților. Cuantumul compensației depinde și de durata menținerii consecințelor vătămării. Instanța de judecată, la stabilirea cuantumului prejudiciului moral, ia în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul.

Distinct de aceste constatări, la caz, în temeiul prevederilor enunțate, se impune admiterea parțială a pretenției lui Andrei Racu cu privire la repararea prejudiciului moral, având în vedere caracterul și gradul de gravitate al încălcărilor admise, de natura drepturilor personale lezate și locul acestora în sistemul de valori ale persoanelor, de caracterul și gradul suferințelor psihice.

În acest context, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că, suma de 1000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral, constituie o sumă echitabilă și suficientă pentru prejudiciul moral suferit de către Andrei Racu, având în vedere principiile compensării echitabile și rezonabile a prejudiciului moral, suferințele morale, starea de stres și frustrare cauzată recurentului.

Or, cuantumul prejudiciului moral pretins de către Andrei Racu în mărime de 50000 de lei este vădit disproporțional și excesiv în raport cu criteriile stabilite la caz și principiul general al echității.

Este necesar de reținut că, conform pct. 3 din Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne, aprobat prin Hotărârea Guvernului RM nr. 547 din 12 noiembrie 2019, Inspectoratul reprezintă unitatea centrală de administrare și control al Poliției, cu statut de persoană juridică de drept public, având competență pe întreg teritoriul Republicii Moldova, are sediul în municipiul Chișinău, dispune de ștampilă cu imaginea Stelei de Stat și denumirea în limba de stat, precum și de cont trezorerial și alte atribute specifice, în modul stabilit.

Conform pct. 15-17 din Regulamentul enunțat, Inspectoratul are în subordinea sa: subdiviziuni specializate și subdiviziuni teritoriale. În vederea îndeplinirii atribuțiilor specifice Poliției, la propunerea șefului Inspectoratului, prin ordin al ministrului afacerilor interne, se înființează subdiviziuni specializate, inclusiv subdiviziunea care va avea calitatea de organ de urmărire penală. Subdiviziunile specializate reprezintă entități ale Poliției de competență teritorială generală, cu sau fără personalitate juridică, aflate în subordinea Inspectoratului.

Art. 12 din Legea nr. 320 din 27 decembrie 2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului prevede că, unitatea centrală de administrare și control al Poliției, cu statut de persoană juridică și cu competență pe tot teritoriul Republicii Moldova este Inspectoratul General al Poliției.

Conform art. 14 din Legea enunțată, în vederea îndeplinirii atribuțiilor specifice Poliției, prin ordinul Ministrului Afacerilor Interne, la propunerea șefului Inspectoratului General al Poliției, se înființează subdiviziuni specializate.

Prin urmare, Inspectoratul național de securitate publică, fiind o subdiviziune a Inspectoratului General al Poliției, suma de 1000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral, urmează a fi încasată de la Inspectoratul General al Poliției, cu statut de persoană juridică și cu competență pe tot teritoriul Republicii Moldova.

Astfel, din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa integral decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe și de a pronunța o nouă hotărâre, prin care acțiunea depusă de către de Andrei Racu împotriva Inspectoratului național de securitate publică, Inspectoratului General al Poliției, Ministerului Afacerilor Interne și lui Igor Ursu cu privire la repararea prejudiciului material și moral de admis parțial, cu încasarea de la Inspectoratul General al Poliției în beneficiul lui Andrei Racu a sumei de 1000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral, iar în rest acțiunea de respins.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de către Andrei Racu.

Se casează integral decizia din 08 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 20 iulie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Andrei Racu împotriva Inspectoratului național de securitate publică, Inspectoratului General al Poliției, Ministerului Afacerilor Interne și lui Igor Ursu cu privire la repararea prejudiciului material și moral și se pronunță o nouă hotărâre, prin care:

Se admite parțial acțiunea depusă de către Andrei Racu împotriva Inspectoratului național de securitate publică, Inspectoratului General al Poliției, Ministerului Afacerilor Interne și lui Igor Ursu cu privire la repararea prejudiciului material și moral.

Se încasează de la Inspectoratul General al Poliției în beneficiul lui Andrei Racu suma de 1000 (o mie) de lei, cu titlu de prejudiciu moral.

În rest acțiunea se respinge.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Ala Cobăneanu

judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru

Dumitru Mardari

Mariana Pitic